

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Перший проректор

Шинкарик М.І.

31 "серпня" 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Пенсійне забезпечення»

ступінь вищої освіти – магістр

галузь знань 23 – «Соціальна робота»

спеціальність 231 – «Соціальна робота»

освітньо-наукова програма – «Соціальна робота та соціальна політика»

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Се-местр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	2	3	24	24	5	4	93	150	-	3

Тернопіль – ТНЕУ
2018

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

1. Опис дисципліни «Пенсійне забезпечення»

Дисципліна «Пенсійне забезпечення»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 23 «Соціальна робота»	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки: <i>денна</i> – 2 Семестр: <i>денна</i> – 3
Кількість змістових модулів – 4	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>денна</i> – 24 год. Практичні заняття: <i>денна</i> – 24 год.
Загальна кількість годин: <i>денна</i> форма – 150		Самостійна робота: <i>денна</i> – 93 год. Індивідуальна робота: <i>денна</i> – 5 год.
Тижневих годин: <i>денна</i> форма навчання – 13, з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Пенсійне забезпечення»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою курсу „Пенсійне забезпечення” є підготовка висококваліфікованих фахівців для установ, що входять до структури пенсійного забезпечення України, котрі б опираючись на чинне законодавче поле ефективно виконували покладені на них обов’язки на кожному з трьох рівнів нині діючої системи пенсійного забезпечення.

Крім того, ознайомити студентів із базовими принципами, категоріями і поняттями системи пенсійного страхування, розкрити її соціально-економічну природу, проаналізувати становлення пенсійного страхування у світі, розкрити теоретичні та методологічні аспекти сучасного стану справ у цій сфері в Україні та інших країнах, висвітлити правові основи страхової пенсійної системи, а також сформувані початкові уміння та навички оперування теоретичним матеріалом та здійснення навчальних розрахунків пенсійних виплат для практичного використання у сфері соціального забезпечення.

Адже пенсійне забезпечення, у рамках системи соціального забезпечення, регулюється міжнародними конвенціями Міжнародної Організації Праці і держави, що ратифікували Конвенцію МОП №102, беруть на себе зобов’язання включити її положення до своїх законодавчих актів та мати як мінімум три види пенсій із сукупності всіх видів пенсій та допомоги по безробіттю.

2.2. Завдання вивчення дисципліни зводиться до чотирьох визначальних складових її спроектованого інноваційного змісту:

Знань – оволодіння студентами понятійно-категорійним апаратом, що використовується у сфері пенсійного забезпечення; рефлексування функцій, принципів, структури та рівнів цього напрямку соціального забезпечення населення.

Умінь – вибір та обґрунтування студентами оптимальних видів пенсійних виплат та здійснення їх розрахунку у відповідності до чинного законодавства.

Норм – нормування міжнародної та вітчизняної нормативно-правової баз, що регламентують професійну діяльність у сфері пенсійного забезпечення.

Цінностей – цінування гуманістичних ідей та ідеалів, що відображені в принципах загальнообов’язкового держаного пенсійного страхування: соціальної справедливості, гуманізму, рівноправності, солідарності поколінь, шани до праці та людей старшого покоління.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни.

Пенсійне забезпечення є вибірковою навчальною дисципліною у професійній підготовці спеціалістів з соціальної роботи. Набуття студентами компетентності з курсу можливе за актуалізації їхніх знань з дисциплін “Управління у соціальній сфері”, “Соціально-психологічна допомога населенню”, “Соціально-гуманітарна політика” тощо.

3. Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. ПЕНСІЙНА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ПРИНЦИПИ, ЗАСАДИ І МЕХАНІЗМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Тема 1. Предмет, завдання та основні категорії системи пенсійного забезпечення. Понятійно-термінологічний апарат курсу. Місце курсу в оволодінні професійними основами соціальної роботи. Ретроспектива становлення та інституціоналізації системи пенсійного забезпечення. Порівняльний аналіз загальнообов'язкових пенсійних систем розвинутих країн Західної Європи і країн пострадянського простору.

Література: [3, 12, 14, 17, 18, 19].

Тема 2. Нормативно-правова база, що регламентує функціонування системи пенсійного забезпечення в Україні. Міжнародне регулювання пенсійного забезпечення (Загальна Декларація прав людини, ООН; конвенції Міжнародної Організації Праці, конвенція МОП №102; концепція реформування пенсійного забезпечення, Світовий Банк ...). Загальнодержавна нормативно-правова база, що регламентує діяльність пенсійної системи (Конституція України; Закон України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”; Закон України “Про недержавне пенсійне забезпечення”; Закон України “Про пенсійне забезпечення”...). Регіональна нормативно-правова база (накази, рекомендації, інструкції, пам'ятки і постанови органів місцевого самоврядування та територіальних підрозділів соціальних служб).

Література: [6, 7, 8, 9, 15, 19].

Тема 3. Принципи, засади і механізми функціонування пенсійного забезпечення в Україні. Реформування пенсійної системи України. Принципи пенсійного страхування в Україні: аналіз і систематика. Державний Пенсійний фонд України: функції, структура та механізм функціонування. Пенсійний фонд України як складна поліструктурна та багатофункціональна система. Чинники, що спричинили необхідність змін у пенсійній системі. Переваги пенсійної реформи для працівників. Загальні переваги пенсійної реформи для держави.

Література: [1, 2, 10, 12, 13, 19].

Змістовий модуль 2. СОЛІДАРНА СИСТЕМА ЗАГАЛЬНО-ОБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Тема 4. Загальні положення Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне забезпечення”. Страхувальний стаж у солідарній системі. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні. Суб'єкти солідарної системи пенсійного страхування. Пенсійний вік та страховий стаж у солідарній системі. Поняття страхового стажу, коефіцієнт страхового стажу. Чинники, що впливають на величину пенсії у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Підвищення розміру пенсії за віком у разі відстрочки часу її призначення.

Література: [5, 6, 8, 11, 15, 19].

Тема 5. Види пенсій у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Пенсія за віком та категорії громадян, що мають право на її отримання. Умови за яких призначається пенсія по інвалідності. Розміри пенсій за інвалідністю. Необхідний стаж роботи на час настання інвалідності для призначення пенсії внаслідок загального захворювання. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника. Особи, що мають право на отримання пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Розмір пенсій у разі втрати годувальника. Пенсія за вислугу років та соціальні виплати непрацездатним громадянам.

Література: [4, 5, 6, 8, 10, 15, 19].

Тема 6. Призначення, перерахунок та виплата пенсій у солідарній системі. Строки призначення (перерахунку) та виплати пенсій. Строки перерахунку призначеної пенсії. Призначення пенсії за окремими законами. Виплата пенсій, що призначаються із солідарної системи. Виплата пенсій за минулий час. Компенсації втрати частини доходів. Індexсація пенсій.

Обчислення коефіцієнту страхового стажу. Визначення заробітку при обчисленні розміру пенсії за двоскладовою формулою. Обчислення коефіцієнту заробітку у розрізі кожного місяця. Формула обчислення пенсії за віком у солідарній системі.

Література: [2, 4, 5, 6, 10, 15, 19].

Змістовий модуль 3. НАКОПИЧУВАЛЬНА СИСТЕМА ЗАГАЛЬНО-ОБОВ'ЯЗКОВОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Тема 7. Суб'єкти накопичувальної системи пенсійного страхування. Зберігання пенсійних активів. Накопичувальний фонд. Джерела формування коштів Накопичувального фонду та їх використання. Пенсійні активи Накопичувального фонду. Рада Накопичувального фонду. Радник з інвестиційних питань. Компанії з управління активами. Порядок проведення тендера для обрання компаній з управління активами, зберігача та аудитора Накопичувального фонду. Зберігання пенсійних активів Накопичувального фонду.

Література: [6, 11, 12, 15, 19].

Тема 8. Пенсійні виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду. Порядок укладення та оплати договору страхування довічної пенсії. Види пенсійних виплат: довічна пенсія з установленим періодом, довічна обумовлена пенсія, довічна пенсія подружжя, одноразова виплата. Право на отримання одноразової виплати та успадкування пенсійних активів. Чинники, що враховуються при розрахунку страховою організацією розміру довічної пенсії.

Література: [2, 6, 12, 15, 19].

Тема 9. Державне регулювання та нагляд. Відповідальність у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Органи державного регулювання та нагляду. Основні завдання Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України щодо нагляду в накопичувальній системі пенсійного страхування. Порядок оскарження дій страхувальника та виконавчих органів Пенсійного фонду.

Відповідальність страхувальників, банків, організацій, що здійснюють виплату і доставку пенсій, та їх посадових осіб. Відповідальність Пенсійного фонду, його органів і посадових осіб за порушення у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Відповідальність радника з інвестиційних питань, страхової організації та аудитора. Гарантії прав і законних інтересів застрахованих осіб.

Література: [6, 10, 12, 15, 19].

Змістовий модуль 4. СИСТЕМА НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Тема 10. Інфраструктура системи недержавного пенсійного забезпечення. Суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення. Види недержавних пенсійних фондів (відкритий, корпоративний, професійний). Реєстрація, умови початку діяльності та статут пенсійного фонду. Рада пенсійного фонду та її повноваження. Адміністратор недержавних пенсійних фондів. Особи, що можуть здійснювати управління активами недержавних пенсійних фондів. Зберігач пенсійних фондів. Звітність та оприлюднення інформації щодо недержавного пенсійного забезпечення.

Література: [6, 11, 12, 15, 19].

Тема 11. Пенсійні виплати та успадкування пенсійних активів. Державний нагляд і контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення. Пенсійний контракт та пенсійна схема. Види пенсійних виплат (пенсія на визначений строк, одноразова пенсійна виплата). Умови та строки здійснення пенсійних виплат. Порядок укладення та оплати договору страхування довічної пенсії за рахунок пенсійних коштів учасника фонду. Розподіл та успадкування пенсійних активів. Органи, що здійснюють нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.

Література: [2, 7, 13, 19].

4. Структура залікового кредиту з дисципліни “Пенсійне забезпечення”

(денна форма навчання)

Перелік тем	Кількість годин				
	Лекції	Прак-тичні заняття	Само-стійна робота	Індиві-дуальна робота	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Пенсійна система України: принципи, засади і механізми функціонування</i>					

Тема 1. Предмет, завдання та основні категорії системи пенсійного забезпечення.	2	2	8	-	-
Тема 2. Нормативно-правова база, що регламентує функціонування системи пенсійного забезпечення в Україні.	2	2	7	-	-
Тема 3. Принципи, засади і механізми функціонування пенсійного забезпечення в Україні. Реформування пенсійної системи України.	2	2	7	1	реферати – 1 год.
<i>Змістовий модуль 2. Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування</i>					
Тема 4. Загальні положення Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне забезпечення”. Страховий стаж у солідарній системі.	2	2	7	-	-
Тема 5. Види пенсій у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.	2	2	7	-	-
Тема 6. Призначення, перерахунок і виплата пенсій у солідарній системі.	2	2	7	2	МКР – 2 год.
<i>Змістовий модуль 3. Накопичувальна система загальнообов'язкового пенсійного страхування</i>					
Тема 7. Суб'єкти накопичувальної системи пенсійного страхування. Зберігання пенсійних активів.	2	2	10	-	-
Тема 8. Пенсійні виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду.	2	2	10	-	-
Тема 9. Державне регулювання та нагляд. Відповідальність у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.	2	2	10	1	реферати – 1 год.
<i>Змістовий модуль 4. Система недержавного пенсійного забезпечення</i>					
Тема 10. Інфраструктура системи недержавного пенсійного забезпечення.	2	2	10	-	-
Тема 11. Пенсійні виплати та успадкування пенсійних активів. Державний нагляд і контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.	4	4	10	1	РКР – 2 год.
Разом	24	24	93	5	

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1-2

Тема: „Предмет, завдання та основні категорії системи пенсійного забезпечення. Трудовий та страховий стаж у пенсійному забезпеченні.”.

Мета: забезпечити оволодіння основними категоріями пенсійного забезпечення, та навчити здійснювати критичний і порівняльний аналіз його різних систем.

Питання для обговорення:

1. Місце курсу в оволодінні професійними основами соціальної роботи.
2. Пенсійне страхування як суспільний інститут.
3. Історичні аспекти виникнення та розвитку пенсійного страхування в Україні.
4. Порівняльний аналіз загальнообов’язкових пенсійних систем країн Західної Європи.
5. Пенсійна реформа в Україні та її правове забезпечення. Сучасний стан пенсійного забезпечення.
6. Система законодавства, що регулює сферу пенсійного забезпечення, його класифікація.
7. Теоретичні питання визначення поняття «пенсія». Види пенсійного забезпечення відповідно до чинного законодавства.
8. Поняття трудового стажу, його види та значення в пенсійному забезпеченні.
9. Обчислення трудового стажу за раніше чинним законодавством. Докази трудового стажу.
10. Поняття вислуги років та його значення в пенсійному забезпеченні.
11. Поняття та визначення страхового стажу після набрання чинності Законом України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування».

Література: [3, 12, 14, 17, 19, 18].

Практичне заняття №3-4

Тема: “Принципи, засади і механізми функціонування пенсійного забезпечення в Україні. Реформування пенсійної системи України”.

Мета: розкрити макроструктурні складові та соціально-економічні засади системи пенсійного забезпечення.

Питання для обговорення:

1. Загальнообов’язкове державне пенсійне страхування та інші види пенсійного забезпечення.
2. Структура та види загальнообов’язкового державного пенсійного страхування.
3. Основні макроекономічні показники та соціально-економічні чинники, що впливають на стан системи пенсійного страхування.
4. Пенсійне страхування та демографічна ситуація.
5. Пенсійне страхування та система оплати і ринок праці.
6. Реформування пенсійної системи України.

Література: [1, 2, 10, 12,13, 19].

Практичне заняття № 5-6

Тема: “Види пенсій у солідарній системі загальнообов’язкового державного пенсійного страхування”.

Мета: сформувати у студентів знання про види пенсій у солідарній системі ЗДПС та розкрити основні чинники, що впливають на їх розмір.

Питання для обговорення:

1. Поняття та сутність солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
2. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
3. Організація і порядок здійснення управління в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
4. Загальні засади призначення, перерахунку та виплати пенсій в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
5. Умови призначення пенсій за віком.
6. Страховий стаж: поняття про порядок обчислення.
7. Заробіток для обчислення пенсій: порядок розрахунку.
8. Пенсії по інвалідності.
9. Пенсії у зв'язку із втратою годувальника.

Література: [4, 5, 6, 8, 10, 15, 19].

Практичне заняття № 7-8

Тема: “Призначення, перерахунок та виплата пенсій у солідарній системі”.

Мета: забезпечити оволодіння методикою призначення та обчислення пенсій і початковими вміннями їх розрахунку.

Питання для обговорення:

1. Порядок обчислення розміру пенсії за віком.
2. Перерахунок пенсії за віком.
3. Подання й оформлення документів, терміни та порядок призначення пенсій.
4. Порядок виплати пенсій.
5. Утримання із сум пенсій, повернення надміру сплачених або своєчасно не сплачених сум пенсій.
6. Виплата пенсій у разі виїзду пенсіонера на постійне проживання за кордон.

Література: [2, 4, 5, 6, 10, 15, 19].

Практичне заняття № 9-10

Тема: “Державне регулювання та нагляд. Відповідальність у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування”.

Мета: розвивати професійну відповідальність, розкрити особливості нормативного регулювання для суб'єктів загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Питання для обговорення:

1. Відповідальність за порушення порядку сплати страхових внесків.
2. Відповідальність за порушення, пов'язані з використанням коштів солідарної пенсійної системи.
3. Відповідальність за порушення встановленого порядку призначення та виплати пенсій.

4. Мета і функції державного нагляду у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
5. Органи державного нагляду у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Їхні повноваження.

Література: [6, 10, 12, 15, 19].

Практичне заняття № 11

Тема: «Правове регулювання пенсійного забезпечення працівників органів державної влади та управління.»

Питання для обговорення:

1. Особливості пенсійного забезпечення державних службовців.
2. Особливості пенсійного забезпечення народних депутатів.
3. Особливості пенсійного забезпечення посадових осіб місцевого самоврядування.

Література: [6, 10, 12, 15, 19].

Практичне заняття № 12-13

Тема: «Недержавне пенсійне забезпечення, його структура та правове регулювання в Україні»

Питання для обговорення:

1. Пенсійна реформа та становлення недержавного пенсійного забезпечення в Україні.
2. Система недержавного пенсійного забезпечення та правове регулювання правовідносин в цій сфері.
3. Поняття, види та суб'єкти недержавних пенсійних фондів.
4. Пенсійні активи та пенсійні виплати недержавних пенсійних фондів.
5. Правові питання становлення недержавного пенсійного забезпечення в Україні.
6. Перспективи розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні.

Література: [6, 10, 12, 15, 19].

Практичне заняття № 14-15

Тема: “Пенсійні виплати та успадкування пенсійних активів. Державний нагляд і контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення”.

Мета: сформувати в студентів знання про основні механізми функціонування і види контролю, розкрити основні переваги та недоліки недержавного пенсійного забезпечення

Питання для обговорення:

1. Пенсійний контракт та пенсійна схема.
2. Порядок укладення та оплати договору страхування довічної пенсії за рахунок пенсійних коштів учасника фонду.
3. Види пенсійних виплат (пенсія на визначений строк, одноразова пенсійна виплата).
4. Звітність та оприлюднення інформації щодо недержавного пенсійного забезпечення.

5. Державний нагляд і контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.

Література: [2, 7, 13, 19].

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

КПЗ виконується студентами у формі письмового теоретико-розрахункового перспективного плану, що містить найоптимальніші персональні “пенсійні схеми”. Для цього студенти протягом вивчення кожного із чотирьох змістових модулів навчального курсу мають визначитися із низкою наступних засадничих параметрів, котрі є визначальними при розрахунку сукупного обсягу майбутньої пенсії:

- обґрунтування комбінацій рівнів пенсійного забезпечення (солідарна система, накопичувальна, недержавне пенсійне забезпечення);
- усереднений розміри страхових внесків;
- майбутній страховий стаж;
- підвищення розміру пенсії за віком у разі відстрочення часу її призначення;
- мотивоване обрання виду пенсійних виплат (довічна пенсія з установленим періодом, довічна обумовлена пенсія, довічна пенсія подружжя, одноразова виплата).
- моделювання індивідуальних пенсійних схем;
- особливості нарахування пенсій для певних категорій громадян (наукові працівники, державні службовці, постраждалі від Чорнобильської катастрофи, професії з особливо важкими умовами праці тощо);
- прогнозований стан демографічної ситуації в Україні та його вплив на обсяг пенсійних виплат.

Успішно виконана робота подається для перевірки викладачу. У випадку неповного висвітлення питань її теоретико-розрахункової частини, робота повертається студентів на доопрацювання. Студенти, які не виконали КПЗ або воно не зараховано викладачем, до складання іспиту з навчального курсу “Пенсійне забезпечення” не допускаються.

Форма контролю – участь в обговоренні тем із обраної проблематики, виконання практичних завдань щодо вирішення змодельованих ситуацій, написання і захист перед групою КПЗ з практики роботи конкретної профільної установи.

7. Самостійна робота студентів (денна форма навчання)

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1	Досвід пенсійного забезпечення на пострадянському просторі.	5
2	Досвід пенсійного забезпечення країн Західної Європи.	5
3	Пенсійна реформа в Україні: переваги та недоліки.	5
4	Функції пенсійного забезпечення.	5
5	Пенсійне забезпечення як центральна ланка соціального забезпечення.	5
6	Персоніфікований облік у системі загальнообов’язкового	5

	державного пенсійного страхування.	
7	Пенсійний фонд України: правова регламентація, функції, структура.	4
8	Міжнародне регулювання пенсійного забезпечення.	5
9	Ретроспективний огляд генезису пенсійного забезпечення (історичний екскурс).	5
10	Динаміка розвитку та перспективи пенсійної системи України.	5
11	Методика визначення розміру пенсійних внесків і виплат; процедура призначення пенсій.	5
12	Технологія нарахування (перерахунку) пенсійних виплат	5
13	Нормативно-правове поле, що регламентує діяльність у сфері пенсійного забезпечення.	5
14	Види довічних пенсій у системі загальнообов'язкового пенсійного страхування.	4
15	Накопичувальний фонд: функції та повноваження.	5
16	Статут та інвестиційна декларація пенсійного фонду.	5
17	Пенсійна система України як джерело інвестиційних ресурсів.	5
18	Пенсійні відрахування та демографічна ситуація у країні.	5
19	Пенсійне забезпечення та встановлення соціальної справедливості.	5
Разом:		93

8. Тренінг з дисципліни

Тема: «Як зареєструватися на веб-порталі електронних послуг Пенсійного фонду України»

Завдання тренінгу:

- ознайомити майбутніх фахівців з переліком послуг, які надаються різним категоріям громадян завдяки сучасному електронному сервісу Пенсійного фонду України;
- надати інструкцію щодо користування веб-порталом ПФУ – від створення особистого електронного кабінету до отримання даних з системи персоналізованого обліку;
- сформувати навички отримання інформації з бази даних персоналізованого обліку;
- навчити здійснювати контроль за сплатою внесків роботодавцем;
- вміти визначати суму призначеної пенсії з урахуванням усіх встановлених надбавок;
- використовувати веб-портал для запису на прийом до управління Фонду;
- зробити висновки, щодо корисності веб-порталу ПФУ.

Структура тренінгу

Частина тренінгу	Завдання тренінгу	Вправи	Тривалість
------------------	-------------------	--------	------------

Вступна	Створити сприятливий психологічний простір. Засвоїти правила роботи групи. Налагодження зворотнього зв'язку “студент-група” і “група-студент”.	Знайомство. Правила. Розминка. Очікування. Вправи на рефлексію.	До 15 хв.
Основна	Оцінка рівня поінформованості щодо проблеми. Актуалізація проблеми та конкретних завдань для її вирішення. Надання інформації. Засвоєння знань. Формування умінь, навичок. Підведення підсумків щодо змісту роботи.	Інтерактивні техніки. Вправи на оцінку групових процесів, стану групи.	Різниця між вступною і заключною частинами.
Заключна	Підведення підсумків щодо процесу роботи. Оцінка отриманого досвіду. Налаштування учасників на атмосферу звичайного життя.	Вправи на рефлексію та відновлення сил учасників. Прощання.	До 15 хв.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Пенсійне забезпечення” використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування за кожним змістовим модулем;
- ректорська контрольна робота;
- КПЗ;
- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Пенсійне забезпечення” визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для екзамену

Заліковий модуль 1 (підсумкове тестування)	Заліковий модуль 2 РКР (ректорська к/р)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ та поточне опитування)	Екзамен	Разом, %
20	20	20	40	100
Тиждень 5	Тиждень 10	Тиждень 11		

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)

85–89	добре	В (дуже добре)
75–84		С (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Друковані роздаткові матеріали (графіко-ілюстративні та табличні дані)	9-10
2.	Всеукраїнський перепис населення 2001 року (довідник).	1-2
3.	Закон України Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.	1-8
4.	Закон України Про недержавне пенсійне забезпечення.	2,9,10
5.	Закон України Про пенсії за особливі заслуги перед Україною.	2
6.	Методичні матеріали для проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи в регіонах з питань пенсійної реформи (ПАДКО).	1-3
7.	Нове пенсійне законодавство України. – Рівне: Рівненський державний центр науково-технічної та економічної інформації, 2003. – 128 с.	1-10
8.	Електронний варіант лекцій	1-11
9.	Електронний варіант практичних занять	1-6

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Б.О. Зайчук, О.Б. Зарудний, С.Б. Березіна, В.Т. Александров, С.М. Недбаєва. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Навчальний курс. – Київ: НВП «АВТ», 2004. – 256 с.
2. Веб-сайт „Пенсійна реформа в Україні” www.pension.kiev.ua
3. Всеукраїнський перепис населення 2001 року / За ред. В.Г. Кирича. – Тернопіль: Тернопільське обласне управління статистики. – 2003. – 104 с.
4. Господарик П. Як самому визначити розмір пенсії // Народне слово. – 2004. – 10 вересня. – С. 5.
5. Дорогінська В. Все про пенсії // Голос пенсійного фонду. – 2003. – №15, жовтень. – С. 1-6.
6. Закон України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” від 09.07.2003.
7. Закон України “Про недержавне пенсійне забезпечення” №1057 – IV від 09.07.2003.
8. Закон України “Про пенсійне забезпечення” // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 3. – С. 10.

9. Консультують спеціалісти Пенсійного фонду (www.kontracty.com.ua/norma).
10. Матеріали семінару „Пенсійна реформа для молоді” / 10 червня 2003. – ТАНГ. – 25 с.
11. Методичні матеріали для проведення інформаційно-роз’яснювальної роботи в регіонах з питань пенсійної реформи / Агентство США з міжнародного розвитку. – К.: ПАДКО. – 2002. – 15 с.
12. Михайлов А.В. Ткач О.Й. Недержавні пенсійні фонди: сьгоднішній погляд у майбутнє. - К.: Видавництво “СПД Савчина”, 2001. – 244 с.
13. О пенсионных системах в странах содружества и перспективах их развития (www.ampos.ru/spravka/pensii.htm).
14. Основні положення Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” / Головне управління Пенсійного фонду України в Тернопільській області. – 2003. – 15 с.
15. Про державні соц. гарантії: Закон України // Відомості ВРУ. – 2000. – №48.
16. Приходько С. Держава і соц. захист громадян // Право України. – 1999. – №9. – С. 22-26.
17. Соціальне та пенсійне забезпечення // Податки та бухгалтерський облік. – 2000. – №77. – С. 50.
18. Стисла характеристика систем пенсійного забезпечення Хорватії та Угорщини / *Brief Summary, printed on September 19, 2004.*
19. Твоя майбутня пенсія / Агентство США з міжнародного розвитку. – К.: ПАДКО. – 2003. – 14 с.